

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

Тамара ЛОЗИНСЬКА

15 грудня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи медіаграмотності

(міжфакультетська вибіркова навчальна дисципліна)

Полтава
2021/2022 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи медіаграмотності» для здобувачів вищої освіти

Мова викладання державна

Розробник: Сердюк О.І., професор кафедри публічного управління та адміністрування, к. е. н., доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри публічного управління та адміністрування

Протокол від 15 грудня 2020 року № 9

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість годин	90	90
Кількість кредитів	3	3
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	вибіркова	вибіркова
Рік навчання (курс)	2	2
Семестр	3	2/3
Лекції (годин)	16	4
Практичні (годин)	14	2
Самостійна робота (годин)	60	84
в т. ч. індивідуальні завдання: контрольна робота (годин)	-	42
Вид підсумкового контролю	залік	залік

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню: «Інформатика» та «Українська мова» на рівні загальної середньої освіти.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни: набути навичок аналізувати та оцінювати медіа та медіапродукти, свідомо підходити до питань медіаспоживання.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- зрозуміти принципи роботи медіа, навчитися аналізувати свій медіапростір і свідомо підходити до питань медіаспоживання;
- зрозуміти механізми впливу медіа і перейти до селективного (вибіркового) сприйняття інформації;
- навчитися виявляти пропаганду, фейки та маніпуляції в медіа, щоб не підпасти під їх вплив;
- розвинути навички критичного мислення та аналізу інформації, що надходить з різних медіа;
- дізнатися про механізми сучасних маніпулятивних технологій в медіа, навчитися розпізнавати різного роду маніпуляції.

Компетентності:

загальні:

- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Програмні результати навчання:

Уміти здійснювати пошук та обробку медіа-інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в особистих, соціальних, професійних або суспільних цілях.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Інформація та мас-медіа

Місце інформації у сучасному світі. Людина в інформаційному просторі. Масова комунікація. Сутність «медіаосвіти» і «медіаграмотності». Ключові принципи медіаграмотності.

Поняття та класифікація мас-медіа. Аудиторія медіа, медіатекст, контент, меседж.

Соціальні функції сучасних медіа, девіації функцій медіа.

Структура органів, що опікуються медійними питаннями у парламенті. Виконавчі органи влади та органи зі спеціальним статусом у медійній сфері.

Тема 2. Різновиди медіа

Визначення поняття «телебачення». Регулювання галузі. Українські медіамагнати і монополізація національного телепростору. Маніпулятивне телебачення. Загальна картина програмування сучасного телебачення. Вплив образної мови.

Кінематограф як вид мистецтва та форма соціальної комунікації. Кіно як екранна культура. Мова кіно. Фільм і реальність. Кіножанр як комунікація між виробником і аудиторією. Аналіз фільму через призму жанру. Кіно й нові технології.

Що таке преса? Газета й інші медіа. Чому варто читати газети? Чому газета необхідна молодій людині? Структура сучасної газети. Газетні жанри. Стандарти подання інформації в газеті. Газети як медіабізнес. Газета в епоху нових медіа.

Тема 3. Загальні тенденції в сфері нових медіа

Сутність інтернету. Рівень достовірності інформації з інтернету. Веб 2.0. Вікі-сайти. Соціальні мережі. Характеристики інтернет-медіа: періодичність, ареал поширення, структура, зворотній зв'язок, кібер-простір, контент. Блоги як інструменти персональної журналістики. Блоги як інструменти персональної журналістики.

Карта соціальних медіа України.

Регулювання соцмереж.

Тема 4. Усвідомлене медіаспоживання. Процес відбору новин

Причини, що впливають на якість журналістських матеріалів на медіаринку країни. Основні журналістські стандарти якості матеріалу.

Поняття цензури, самоцензури. Види та інструменти (методи) цензури. Результати та ефект впливу цензури та самоцензури. Поняття джинси. Політична та комерційна джинса. Вигляд, в якому існує джинса, технологія джинси, ознаки та ефекти, маркери джинси.

Технології відбору новин. Етапи відбору новин. Правила наближення інтересів. Арифметика новин Г. Ф. Мотт.

Тема 5. Маніпуляції в медіа. Пропаганда

Поняття маніпуляції. Об'єктивні причини викривлення дійсності. Модель спіралі мовчання Е. Ноель-Нойманн. Поняття «фрейми». Формати (фрейми) новин. Методи фактологічної маніпуляції. Маніпулятивний потенціал телевізійних політичних ток-шоу.

Поняття пропаганди. «Пропаганда» та «маніпулювання»: різниця понять. Небезпека від пропаганди. Маркери в інформаційних матеріалах, які можуть свідчити про те, що інформація маніпулятивна.

Тема 6. Фейк як один з механізмів інформаційної маніпуляції

Поняття «фейки», «фейкові новини». Підходи до розуміння фейків. Зміст поняття «дезінформації» та інші дотичних до «фейкових новин» понять. Класифікація фейків. Правила розпізнання фейків. Ознаки, які можуть вказати на фейк.

Пошук антифейкової стратегії як пріоритет країн Європи та США. Процес «розвінчування фейків». Механізми притягнення до відповідальності за поширення фейкових новин. Інструменти ідентифікації та нейтралізації фейків.

Тема 7. Критичне сприйняття та протидія маніпуляціям мас-медіа

Причини затребуваності критичне мислення. Зміст поняття «критичне мислення». Базові елементи сприйняття інформацію згідно критичного мислення. Якість критичного мислення. Поняття «Фактчекінгу». Основні завданнями фактчеку. Механізми та інструменти методології фактчеку. Робота з джерелами даних.

5. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

и тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с. р.		л	п	с. р.
Тема 1. Інформація та мас-медіа	12	2	2	8	14	2	-	12
Тема 2. Різновиди медіа	18	4	2	12	12	-	-	12
Тема 3. Загальні тенденції в сфері нових медіа	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 4. Усвідомлене медіаспоживання. Процес відбору новин	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 5. Маніпуляції в медіа. Пропаганда	12	2	2	8	14	2	-	12
Тема 6. Фейк як один з механізмів інформаційної маніпуляції	12	2	2	8	14	-	2	12
Тема 7. Критичне сприйняття та протидія маніпуляціям мас-медіа	12	2	2	8	12	-	-	12
в т. ч. індивідуальні завдання	-	-	-	-	40	-	-	40
Усього годин	90	16	14	60	90	4	2	84

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Інформація та мас-медіа	2	2
2	Різновиди медіа	2	2
3	Загальні тенденції в сфері нових медіа	2	2
4	Усвідомлене медіаспоживання. Процес відбору новин	2	2
5	Маніпуляції в медіа. Пропаганда	2	2
6	Фейк як один з механізмів інформаційної маніпуляції	2	2
7	Критичне сприйняття та протидія маніпуляціям мас-медіа	2	2
	Разом	14	14

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Інформація та мас-медіа	8	12
2	Різновиди медіа	12	12
3	Загальні тенденції в сфері нових медіа	8	12
4	Усвідомлене медіаспоживання. Процес відбору новин	8	12
5	Маніпуляції в медіа. Пропаганда	8	12
6	Фейк як один з механізмів інформаційної маніпуляції	8	12
7	Критичне сприйняття та протидія маніпуляціям мас-медіа	8	12
	в т. ч. індивідуальне завдання	-	40
	Разом	60	84

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти спрямована на закріплення теоретичного матеріалу та практичних навичок. Реалізація даного напрямку роботи передбачається шляхом виконання індивідуалізованого навчального завдання, яке

виконується самостійно здобувачем вищої освіти в позааудиторний час: контрольної роботи для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання .

9. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
Уміти здійснювати пошук та обробку медіа-інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в особистих, соціальних, професійних або суспільних цілях	Словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда Наочні методи: ілюстрування (у сполученні з дистанційними, зокрема, веб-орієнтованими, технологіями) Практичні методи: практичні роботи; робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування	Виконання завдань на практичних заняттях Розв'язування тестів Виконання завдань самостійної роботи, в т. ч. контрольної роботи для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання (денна та заочна форма)

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
Уміти здійснювати пошук та обробку медіа-інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в особистих, соціальних, професійних або суспільних цілях	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання

10. Форми оцінювання результатів навчання

Денна форма навчання

Програмні результати навчання	Форми оцінювання					
	виконання завдань на практичних заняттях		розв'язування тестів		виконання завдань самостійної роботи	
	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів
Уміти здійснювати пошук та обробку медіа-інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в особистих, соціальних, професійних або суспільних цілях	28	49	18	30	14	21

Заочна форма навчання

Програмні результати навчання	Форми оцінювання					
	виконання завдань на практичних заняттях		виконання завдань самостійної роботи			
			розв'язування тестів		контрольна робота	
	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів
Уміти здійснювати пошук та обробку медіа-інформації, робити висновки і формувати рекомендації в особистих, соціальних, професійних або суспільних цілях	9	16	24	42	27	42

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

1. Виконання завдань на практичних заняттях.

1.1. Виконання завдань практичного заняття для здобувачів вищої освіти денної форми навчання (0-7).

Шкала та критерії та оцінювання (денна форма)

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію	Опис критерію
7	Високий рівень досягнення результатів навчання	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
6	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
4-5	Середній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
0-3	Низький рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.

1.2. Виконання завдань практичного заняття для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання (0-16).

Шкала та критерії та оцінювання (заочна форма)

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію	Опис критерію
15-16	Високий рівень досягнення результатів навчання	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
12-14	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
9-11	Середній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
0-8	Низький рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.

2. Розв'язування тестів здобувачами вищої освіти денної форми навчання (0-10)

Шкала та критерії та оцінювання (денна форма)

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію	Опис критерію
9-10	Високий рівень досягнення результатів навчання	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію (90-100 % правильно виконаних тестових завдань).
7-8	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень (74-89 % правильно виконаних тестових завдань).
6-7	Середній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності (60-73 % правильно виконаних тестових завдань)
0-5	Низький рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання (0-59 % правильно виконаних тестових завдань)

3. Виконання завдань самостійної роботи.

3.1. Завдання самостійної роботи в розрізі тем навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми навчання (0-3).

Шкала та критерії та оцінювання (денна форма)

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію	Опис критерію
3	Високий рівень досягнення результатів навчання	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
2,5	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
2	Середній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
0-1,5	Низький рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.

3.2. Розв'язування тестів здобувачами вищої освіти заочної форми навчання як перевірка виконання завдань самостійної роботи (0-14).

Шкала та критерії та оцінювання (заочна форма)

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію	Опис критерію
13-14	Високий рівень досягнення результатів навчання	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію (90-100 % правильно виконаних тестових завдань)
11-12	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень (74-89 % правильно виконаних тестових завдань)
8-10	Середній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності (60-73 % правильно виконаних тестових завдань)
0-7	Низький рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання (0-59 % правильно виконаних тестових завдань)

3.3. Контрольна робота для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання (0-42).

Шкала та критерії та оцінювання (заочна форма)

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію	Опис критерію
38-42	Високий рівень досягнення результатів навчання	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
32-37	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
27-31	Середній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
0-26	Низький рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.

11. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти			Разом
	виконання завдань на практичних заняттях	розв'язування тестів	виконання завдань самостійної роботи в розрізі тем	
Тема 1. Інформація та мас-медіа	7	10	3	10
Тема 2. Різновиди медіа	7		3	10
Тема 3. Загальні тенденції в сфері нових медіа	7		3	20
Тема 4. Усвідомлене медіаспоживання. Процес відбору новин	7	10	3	10
Тема 5. Маніпуляції в медіа. Пропаганда	7		3	20
Тема 6. Фейк як один з механізмів інформаційної маніпуляції	7		3	10
Тема 7. Критичне сприйняття та протидія маніпуляціям мас-медіа	7	10	3	20
Разом	49	30	21	100

Заочна форма навчання

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти			Разом
	виконання завдань на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи		
		розв'язування тестів	написання контрольно і роботи	
Тема 1. Інформація та мас-медіа	-		6	6
Тема 2. Різновиди медіа	-		6	6
Тема 3. Загальні тенденції в сфері нових медіа	-	14	6	20
Тема 4. Усвідомлене медіаспоживання. Процес відбору новин	-		6	6
Тема 5. Маніпуляції в медіа. Пропаганда	-	14	6	20
Тема 6. Фейк як один з механізмів інформаційної маніпуляції	16		6	22
Тема 7. Критичне сприйняття та протидія маніпуляціям мас-медіа	-	14	6	20
Разом	16	42	42	100

12. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Медіаосвіта та медіаграмотність: підруч. / ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. Київ: Центр вільної преси, 2012. 352 с.

Медіаосвіта та медіаграмотність : короткий огляд / В. Ф. Іванов та ін. 2-ге вид., стер. К.: АУП, ЦВП, 2012. 58 с. URL: <http://www.aup.com.ua/upload/ogliad.pdf> (дата звернення: 19.02.2020).

2. Медіаосвіта та медіаграмотність: підруч. для студ. пед. колед. / ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна. Київ: Центр Вільної Преси, 2014. 431 с. URL: <http://www.aup.com.ua/uploads/mo3.pdf> (дата звернення: 19.02.2020).

3. Медіаосвіта. Основи медіаграмотності: навч.-метод. посіб. для курсу «Основи медіаграмотності» / укл. С. О. Троян, Ткачук А. В. Умань : ПП Жовтий О. О., 2014. 128 с.

4. Практична медіаосвіта: авторські уроки. Збірка / Ред. упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2013. 447 с.

5. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення: 19.02.2020).

6. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-17> (дата звернення: 19.02.2020).

7. Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні : Закон України від 16.11.1992 № 2782-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2782-12> (дата звернення: 19.02.2020).

8. Про захист суспільної моралі : Закон України від 20.11.2003 № 1296-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1296-15> (дата звернення: 19.02.2020).

9. Про інформаційні агентства : Закон України від 28.02.1995 № 74/95-ВР. URL:

<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/74/95-вр> (дата звернення: 19.02.2020).

10. Про інформацію» : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 19.02.2020).

11. Про кінематографію : Закон України від 13.01.1998 № 9/98-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/9/98-вр> (дата звернення: 19.02.2020).

12. Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення : Закон України від 23.09.1997 № 538/97-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/538/97-вр> (дата звернення: 19.02.2020).

13. Про рекламу : Закон України від 03.07.1996 № 270/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/270/96-вр> (дата звернення: 19.02.2020).

14. Про телебачення і радіомовлення» : Закон України від 21.12.1993 № 3759-XII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3759-12> (дата звернення: 19.02.2020).

15. Сінді Шейбе, Фейз Рогоу. Медіаграмотність. Критичне мислення у мультимедійному світі; пер. з англ. С. Дьома ; за заг. ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюк. Київ : Академія Української Преси : Центр Вільної Преси, 2017. 319 с.

Допоміжні

1. Гороховський, О. М. Фактчек як тренд розслідувань: можливості та перспективи: практ. посіб. Дніпро : Ліра, 2017. 133 с.

2. Збірник статей Шостої міжнародної науково-методичної конференції «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи». Київ : Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2018. 244 с.

3. Кара-Мурза С. В. Манипуляция сознанием. М. : Эксмо; Алгоритм, 2007. 857 с.

4. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід : навч. посіб. / О. Т. Баришполець та ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. К. : Міленіум, 2009. 440 с.

5. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навч. посіб. / О. Т. Баришполець ін.; за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. К.: Міленіум, 2009. 440 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B0VbC0WlJ54oZWVWb2ZZakg2MDA/view?pref=2&pli=1> (дата звернення: 19.02.2020).

6. Посібник з верифікації. URL: визначний гід з верифікації цифрового контенту для висвітлення надзвичайних подій. URL: http://verificationhandbook.com/book_ua (дата звернення: 19.02.2020). <http://www.slideshare.net/usnires/ss-47525342> (дата звернення: 19.02.2020).

7. Потятиник Б. В. Медіа: ключі до розуміння. Львів : ПАІС, 2004. 312 с.

8. Стратегії дослідження екранних медіа / НАН України ; ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. К., 2013. 356 с. (Наукові студії ІМФЕ ; вип.7). URL: http://mau-nau.org.ua/etnolog/books/ns/ns_2013.pdf (дата звернення: 19.02.2020).

9. Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики / Галлін та ін. ; пер. з англ. О. Насика. К.: Наука, 2008. 320 с. URL: <https://mediasystemy.wordpress.com> (дата звернення: 19.02.2020).

10. Український медіаландшафт – 2015 : аналітичний звіт / за ред. В. Ф. Іванова. К.: ФКА, АУП, 2015. URL: http://www.aup.com.ua/upd/kas_43639-1522-13-30.pdf (дата звернення: 19.02.2020).

13. Інформаційні ресурси

1. Академія української преси. URL: <http://www.aup.com.ua> (дата звернення: 19.02.2020).

2. Детектор медіа. URL: <http://detector.media> (дата звернення: 19.02.2020).

3. Інститут масової інформації. URL: <http://imi.org.ua> (дата звернення: 19.02.2020).

4. Медіакритика. URL: <http://www.mediakrytyka.info> (дата звернення: 19.02.2020).

5. Медіапсихологія і медіа освіта. URL: <http://www.mediaosvita.org.ua> (дата звернення: 19.02.2020).

6. Телекритика. URL: <http://www.telekritika.ua/> (дата звернення: 19.02.2020).
7. MediaLiteracy. URL: <http://www.medialiteracy.org.ua> (дата звернення: 19.02.2020).
8. MediaSapiens. URL: <http://osvita.mediasapiens.ua> (дата звернення: 19.02.2020).
9. FAKE OFF. URL: <http://fakeoff.org/uk> (дата звернення: 19.02.2020).
10. Stopfake.org. URL: <http://www.stopfake.org> (дата звернення: 19.02.2020).
11. Медіа. Твій надійний інтелект. URL: <http://media-iq.tilda.ws/> (дата звернення: 19.02.2020).
12. VERIFIED: онлайн-курс з медіаграмотності. URL: <https://verified.ed-era.com/ua#rec151962418> (дата звернення: 19.02.2020).
13. Медіаграмотність: практичні навички. *Prometheus* URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:CZ+MEDIA102+2018_T3/info (дата звернення: 19.02.2020).
14. Фактчек: довіряй-перевіряй. Ed-era URL: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:VOXU-EdEra+FactCheck101+2018/about> (дата звернення: 19.02.2020).